

Carl Berglöf
Energisystem
0701 64 44 46
carl.berglof@energiforetagen.se

Strålsäkerhetsmyndigheten
Anneli Hällgren, ansvarig utredare
SSM2017-134@ssm.se

Remissvar avseende Strålsäkerhetsmyndighetens slutrapport om långsiktig kompetensförsörjning

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Energiföretagen Sverige tackar för möjligheten att inkomma med svar på denna remiss avseende Strålsäkerhetsmyndighetens slutrapport om långsiktig kompetensförsörjning.

Strålsäkerhetsmyndigheten har fått i uppdrag av Miljö- och energidepartementet att utreda den långsiktiga kompetensförsörjningen inom strålsäkerhet samt i dialog med bland annat industrin identifiera förutsättningar att rekrytera kompetent personal samt att även föreslå åtgärder.

Energiföretagen Sverige har deltagit vid ett flertal av de möten som utredningens referensgrupp genomfört. Genom deltagandet kan Energiföretagen Sverige konstatera att Strålsäkerhetsmyndigheten har genomfört ett ambitiöst, omfattande och transparent arbete och ser det som ett tecken på att både Strålsäkerhetsmyndigheten och regeringen ser allvaret i att Sverige inte fullt ut lever upp till Kärnsäkerhetskonventionen. Energiföretagen Sverige ser positivt på den ambitionsnivå och det engagemang som uppvisats och hoppas därmed att både Strålsäkerhetsmyndigheten och regeringen även fortsatt arbetar starkt för säkring av nationell kompetens inom strålsäkerhet och ökad forskning inom området.

Från kärnkraftsindustrins håll är rekrytering av personal en bredare utmaning än vad utredningen har syftat till att bemöta. För att upprätthålla strålsäkerheten i de kärntekniska anläggningarna krävs långt fler kompetenser än de som direkt handlar om strålsäkerhet (t. ex MTO, materialteknik, elkraftteknik). Denna begränsning nämns i rapporten, men Energiföretagen Sverige vill ändå understryka detta då utredningens åtgärder kan riskera att bli för snäva eller få för kort räckvidd för att nå lösningar att även klara det bredare rekryteringsproblemet. Att långsiktigt upprätthålla strålsäkerheten är viktigare ur ett samhällsperspektiv än att det finns tillräckligt med kompetens inom just disciplinen strålsäkerhet. Energiföretagen Sverige tror dock att Strålsäkerhetsmyndigheten genom några av de föreslagna åtgärderna är på rätt väg, men om satsningarna blir för blygsamma riskerar de att bli slag i luften.

Strålsäkerhetsmyndigheten skriver i rapporten att bilden av kärnkraften som en nedåtgående bransch tog fäste innan Energiöverenskommelsen slöts och att det nu utgör ett problem för att till exempel attrahera intresserade studenter till strålsäkerhetsrelaterade utbildningar. Energiföretagen Sverige vill gärna betona att

Strålsäkerhetsmyndigheten kan använda Energiöverenskommelsen för att finna stöd för de föreslagna satsningarna kring strålsäkerhet. I Energiöverenskommelsen finns skrivningar som stöder statliga och privata satsningar inom kärnkraftsområdet och därmed strålsäkerhet:

- Ingen politiskt betingad stängning av kärnkraft medger långsiktig drift av reaktorer (planeringshorisont är idag 60 års drifttid för reaktorer som planeras att drivas efter 2020)
- Nya reaktorer ska få ersätta de befintliga vid behov

Tack vare Energiöverenskommelsen är kärnkraftsfrågan ej längre lika kontroversiell och därmed kan Strålsäkerhetsmyndigheten tillåta sig vara mindre begränsad i sin kommunikation för att till exempel attrahera studenter till relevanta universitetsutbildningar. Strålsäkerhetsmyndigheten bör därför se Energiöverenskommelsen som en möjliggörare för de föreslagna åtgärderna.

När det gäller området "förstärkt finansiering till kritiska forskningsområden" föreslår Strålsäkerhetsmyndigheten att ambitionsnivån ska vara att uppnå en "nationell miniminivå" av vetenskaplig expertis och kompetens. Energiföretagen Sverige tycker att det är en anmärkningsvärt låg ambitionsnivå för ett kunskapsområde som samtidigt beskrivs som samhällsviktig. Med en sådan låg ambitionsnivå riskeras en liknande situation som idag att snart inträffa igen och Energiföretagen Sverige tror därmed inte att förslaget eller den föreslagna budgetökningen är långsiktigt hållbar. Snarare bör ambitionsnivån för dessa discipliner vara likvärdig med andra energiområden som ligger under Miljö- och energidepartementet. En mer framåtriktad ambitionsnivå är förslagsvis en livskraftig forskningsmiljö som ligger i internationell framkant och som är drivande i utvecklingen. Satsningar på berörda utbildningar och forskningsområden bör givetvis spegla en sådan ambitionsnivå.

Strålsäkerhetsmyndigheten ger industrin som rekommendation att tydliggöra sitt kompetensbehov inom kärnkraften. Från industrin sida är vi mycket väl medvetna om detta och vi jobbar aktivt med frågan. Vad det i grunden handlar om är att samhällets bild av kärnkraften behöver ändras. För att det ska lyckas behöver flera delar av samhället bidra och vi ser även att de statliga myndigheterna har en viktig roll att spela. Energiföretagen Sverige ser därför mycket positivt på förslaget att Strålsäkerhetsmyndigheten ges medel till en nationell kampanj för att informera om yrkesmöjligheter inom strålsäkerhet. Givet det som angetts ovan:

- Sverige lever inte fullt ut upp till Kärnsäkerhetskonventionen
- Kompetensutmaningens bredd, långt utanför strålsäkerhet
- Energiöverenskommelsen som en möjliggörare för dialog kring kärnkraftens långsiktiga behov
- En hög ambitionsnivå för strålsäkerhetsforskning

tror Energiföretagen Sverige att statliga myndigheter, såsom Strålsäkerhetsmyndigheten, har goda möjligheter och framförallt *skäl* att vara mer djärv än idag i sin kommunikation kring kärnkraftens roll i samhället. Exempel på hur man kan kommunicera kan hämtas från strålsäkerhetsmyndigheter i andra länder, såsom Kanada, eller från IAEA som frekvent lyfter fram banbrytande forskning inom kärnteknikområdet.

Strålsäkerhetsmyndigheten efterlyser en starkare samverkan inom strålsäkerhetsområdet. Energiföretagen Sverige vill därför påminna om det samarbete som funnits sedan många år genom Svenskt Kärntekniskt Centrum (SKC) och där SSM tidigare varit delaktig. Eftersom SKC i stort utgör den typ av samverkan som Strålsäkerhetsmyndigheten efterfrågar rekommenderar Energiföretagen Sverige starkt att Strålsäkerhetsmyndigheten åter deltar i forskningssamarbetet genom SKC.

Detaljerade synpunkter delges i den för ändamålet avsedda Excel-filen.

Energiföretagen Sverige

Pernilla Winnhed

Vd Energiföretagen

Carl Berglöf

Ansvarig Kärnkraft